

Kauhajoen kaupunki

Osallisuussuunnitelma

2021 - 2025

Sisältö

<u>Taustaa</u>	3
<u>1. Kaupungin strategia</u>	3
• <u>Visio 2025</u>	3
• <u>Arvot</u>	3
• <u>4 KOOTA - Kasvun konstit</u>	4
<u>2. Mitä osallisuus on?</u>	5
<u>3. Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus, kuntalaki 5 luku</u>	6
• <u>20§ Äänioikeus kuntavaaleissa</u>	6
• <u>21§ Äänestys-oikeus kunnallisessa kansanäänestyksessä</u>	7
• <u>22§ Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet</u>	7
• <u>23§ Aloiteoikeus</u>	8
• <u>24§ Kunnallinen kansanäänestys</u>	8
• <u>25§ Kansanäänestysaloite</u>	8
• <u>26§ Nuorisovaltuusto</u>	9
• <u>27§ Vanhusneuvosto</u>	9
• <u>28§ Vammaisneuvosto</u>	10
• <u>29§ Viestintä</u>	10
<u>4. Kauhajoen kaupungin osallisuussuunnitelma 2021-2025</u>	11

Taustaa

Kauhajoen kaupunki tukee kaupunkilaisten osallisuutta kaupungin palveluiden kehittämisessä ja päätöksenteossa. Kaupungin asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on lainmukainen oikeus osallistua ja vaikuttaa kaupungin toimintaan. Kaupunginvaltuusto pitää huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

1. Kaupungin strategia

KOOLLA on väliä - Kauhajoki

Visio 2025

- Tähtäämme kannattavuuteen, kasvuun ja alueen toiminnan keskipisteeksi.
- Panostamme yrittäjyyteen, työpaikkojen määrään, lapsi- ja perheystävällisyyteen, koulutukseen sekä asukkaiden hyvinvointiin.
- Kaupunkimme on vuonna 2025 eteläisen Etelä-Pohjanmaan elinvoimainen Keskus isolla KOOLLA.

Arvot

- **Positiivisuus** – Otamme iloisen ja reippaan asenteen aseeksemme. Pidämme pilkkeen silmäkulmassa ja mielialamme myönteisenä.
- **Yhteistyö** – Me-henkemme ja yhteistyötaitomme tekee meistä halutun kumppanin, jonka kanssa verkostoitua olipa kysymys sitten sisäisestä tai ulkoisesta toiminnasta.
- **Yrittäjyys** – Yrittäjämäinen asenne, meininki ja kehittämisenhalu kuvastaa kaupunkimme toimijoita. Teemme jokaisessa roolissa ekologisesti kestäviä ja järkeviä päätöksiä, jotka kantavat taloudellisesti ja sosiaalisesti.

4 KOOTA – Kasvun konstit

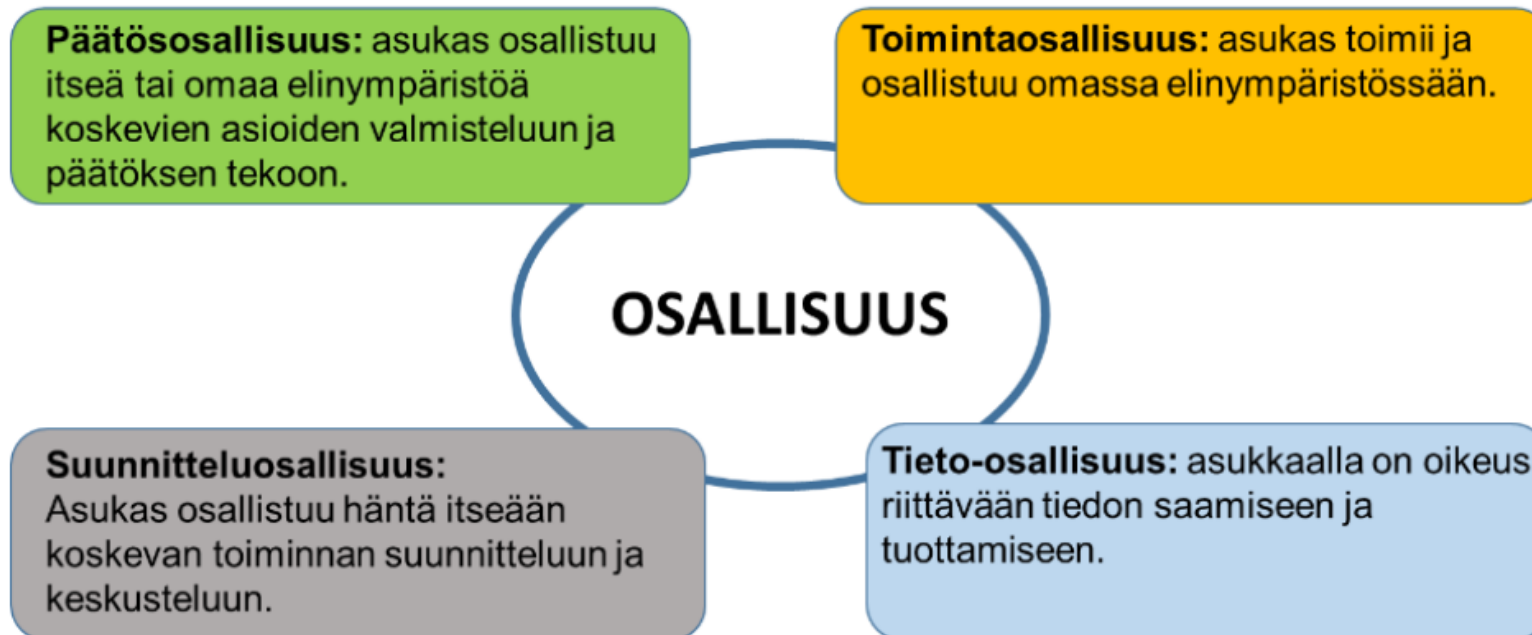
- **Kohdaten** – Kaupunki toimii kuntalaisten kohtaamisten alustana, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on tärkein tehtävämme
- **Kehuen** – Markkinoinnin ja viestinnän avulla tuomme paikkakuntaamme tunnetuksi
- **Kekseliäästi** – Ideointi, kokeilut ja kehittäminen ovat toimintatapamme
- **Kannattavasti** – Kaupungin talouden saattaminen tasapainoon on ykkösprioriteettimme

2. Mitä osallisuus on?

Osallisuus on tunne kuulumisesta, mukana olemisesta ja yhdessä tekemisestä. Henkilöllä on tunne siitä, että hän on osa jotakin - jotakin yhteisöä tai ympäröivää yhteiskuntaan, johon hän haluaa sitoutua, ottaa omalta osaltaan vastuuta ja vaikuttaa.

Osallisuus on vuorovaikutusta eri toimijoiden välillä. Tämä edellyttää työkaluja ja keinoja tuoda esille erilaisia näkemyksiä, vaikuttaa asioihin ja palveluihin niiden eri vaiheissa ja eri tasoilla. Viranomaisten ja päättäjien tulee osata hyödyntää tätä tietoa. Kaikilta osa-puolilta vaaditaan kykyä ja tahtoa vastaanottaa muiden ajatuksia.

3. Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus, kuntalaki 5 luku

20 § Äänioikeus kuntavaaleissa

Äänioikeus kunnassa toimitettavissa kuntavaaleissa on Suomen taikka muun Euroopan unionin jäsenvaltion, Islannin tai Norjan kansalaisella, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja jonka kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä. Äänioikeus kuntavaaleissa on myös muulla edellä säädetyt edellytykset täyttävällä ulkomaalaisella, jos hänellä mainittuna ajankohtana on ollut kotikunta Suomessa kahden vuoden ajan.

Äänioikeus kuntavaaleissa on lisäksi Euroopan unionin tai Suomessa toimivan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevalla ja tällaisen henkilön perheenjäsenellä, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta, ja jolla on asuinpaikka kyseisessä kunnassa väestötietojärjestelmässä olevien tietojen mukaan 51. päivänä ennen vaalipäivää päivän päättyessä, jos:

- 1) hänen tietonsa on hänen pyynnöstään talletettu väestötietojärjestelmään väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetussa laissa säädetyllä tavalla;
- 2) hän on kirjallisesti ilmoittanut maistraatille viimeistään 52. päivänä ennen vaalipäivää ennen kello 16:ta haluavansa käyttää äänioikeuttaan kuntavaaleissa tai ei ole kirjallisesti peruuttanut aikaisempaa ilmoitustaan.

21 § Äänestys-oikeus kunnallisessa kansanäänestyksessä

Äänestys-oikeuteen kunnassa toimitettavassa kansanäänestyksessä sovelletaan, mitä 20 §:ssä säädetään äänioikeudesta kuntavaaleissa. Äänestys-oikeus kunnan osa-alueella koskevassa kansanäänestyksessä on vain henkilöllä, jonka asuinpaikka on kyseisellä kunnan osa-alueella.

22 § Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

23 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloitteen tekijälle on ilmoitettava aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Jos 1 momentissa tarkoitetun aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, asia on otettava käsiteltäväksi kuuden kuukauden kuluessa asian vireille tulosta. Lisäksi palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kyseistä kunnan palvelua koskevassa asiassa. Valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

24§ Kunnallinen kansanäänestys

Valtuusto voi päättää, että kunnalle kuuluvasta asiasta toimitetaan kansanäänestys. Valtuuston päätökseen, jolla on päätetty toimittaa kansanäänestys, ei saa hakea muutosta valittamalla. Kansanäänestys on neuvoa-antava.

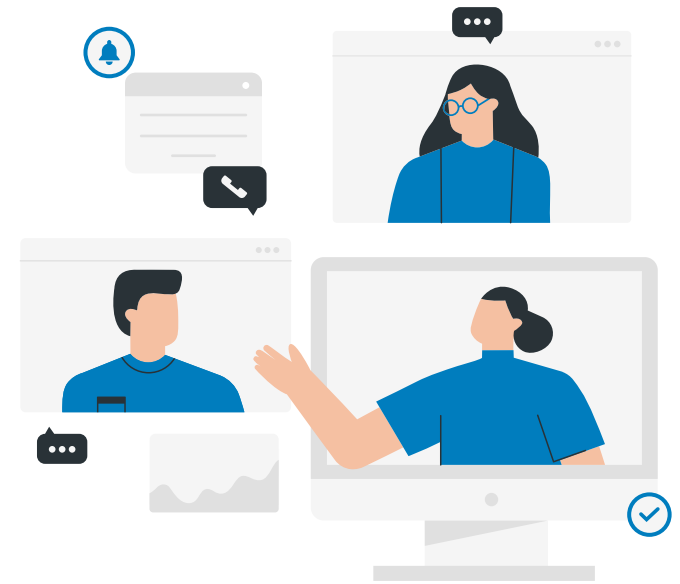
Kansanäänestys voidaan toimittaa koko kuntaa tai jotakin kunnan osa-aluetta koskevana. Kunnan osa-alueena on tällöin yksi tai useampi vaalilaissa tarkoitettu äänestysalue. Kaikilla äänestysoikeutetuilla on yhtäläinen äänestysoikeus. Äänestys on salainen. Kansanäänestyksen toimittamisesta 66 säädetään lisäksi neuvoa-antavissa kunnallisissa kansanäänestyksissä noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (656/1990).

25 § Kansanäänestysaloite

Kansanäänestysaloitteen voi tehdä vähintään neljä prosenttia 15 vuotta täyttäneistä kunnan asukkaista. Valtuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteessa tarkoitettu kansanäänestys.

26 § Nuorisovaltuusto

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Lasten ja nuorten osallistumisesta ja kuulemisesta säädetään nuorisolain (72/2006) 8 §:ssä.

27 § Vanhusneuvosto

Ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Vanhusneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Vanhusneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

28 § Vammaisneuvosto

Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä.

Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

29 § Viestintä

Kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämistä palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Kunnan on verkkoviestinnässään huolehdittava, että salassa pidettäviä tietoja ei viedä yleiseen tietoverkkoon ja että yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä toteutuu. Viestinnässä on käytettävä selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otettava huomioon kunnan eri asukasryhmien tarpeet

4. Kauhajoen kaupungin osallisuussuunnitelma 2021 – 2025

Tavoitteet kaikki ikäryhmät	Keinot	Mittarit
Äänestämisaktiivisuus lisääntyy	Lisätään tiedotusta äänestysmahdollisuuksista, -paikoista ja -ajoista	Äänestysaktiivisuuden muutos
Kaupungin sisäinen viestintä, viestintäohje	Kaupungin toimialat viestivät sisäisesti ajantasaisesti asiavalmistelusta ja päätöksenteosta	Laadittu viestintäohje ja sen päivittäminen säännöllisesti
Kaupungin ulkoinen viestintä, viestintäohje	Kaupunki viestii ajantasaisesti asiavalmistelusta ja päätöksenteosta eri informaatiokanavissa: paperilehdet nettisivut julkaisut	Laadittu viestintäohje ja sen päivittäminen säännöllisesti Julkaisujen määrä Asiakaspalautteet viestinnästä

Tavoitteet kaikki ikäryhmät	Keinot	Mittarit
Kaupungin toiminnan vuosikello	Kaupungin kotisivuille kerätään vuosikello, josta julkaistaan ajantasaisia nostoja eri informaatiokanavissa	Vuosikellon laadullinen toimivuus, saadut asiakaspalautteet
Kaupungin palvelukartta	Kartalta löytyvät sekä kaupungin, kolmannen sektorin että yksityisten palveluntuottajien palvelut	Kartan laadullinen toimivuus, saadut asiakaspalautteet
Koulutus	Asukkaille tarjotaan koulutusta osallisuudesta	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä
Monikulttuurisuuden huomioiminen	Monikulttuurisuustoimikunta toimii kaikkien vähemmistöryhmien vaikuttajatoimielimenä	Toimikunnan kokousten ja järjestettyjen tilaisuuksien määrä sekä tehdyt aloitteet
Vaikuttajatoimielinten yhteistyön lisääminen	Kutsutaan toimielimet yhteisiin suunnittelu- ja keskustelutilaisuuksiin	Tilaisuuksien määrä

Tavoitteet kaikki ikäryhmät	Keinot	Mittarit
Perehdytysmateriaalin laadinta ja jalkauttaminen	Materiaalissa avataan vaikuttajaryhmän roolia, jäsenten roolia ja käytännön toimintaa	Valmiiden materiaalien määrä ja laadun arviointi
Asukasfoorumit	Foorumit ovat avoimia info ja keskustelutilaisuuksia, joissa tuodaan esille valmistelussa olevia asioita ennen päätöksentekoa	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä
Säännölliset turvallisuuskävelyt	Kävelyt toteutetaan asukastaajamien osalta säännöllisesti	Toteutetut kävelyt
Mahdollisuus vaikuttaa kaavoitukseen ja maankäyttöön	Järjestetään tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia asiavalmistelusta ja päätöksenteosta Tiedotetaan aktiivisesti lausuntomahdollisuudesta varhaisessa suunnitteluvaiheessa	Toteutuneet tilaisuudet Toteutuneet lausunnot

Tavoitteet; lapset	Keinot	Mittarit
Lapset osallistuvat omien päivätoimintojensa kehittämiseen esim. tilat, tarvikkeet ja tavarat ja tekeminen	Varhaiskasvatuksen ja koulujen kyselyt Lava (lapsivaikutusten arvioinnin käyttö suunnittelussa) Osallistava budjetointi Ideat ilmoille -kampanjat	Kyselyjen määrä Toteutuneet Lavat Toteutuneet budjetointipäätökset Toteutuneet kampanjat
Lapset osallistuvat kaupungin asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon	Lapsiparlamentti	Toteutuneet kokoontumiset
Lasten harrastustoiminnan järjestäjien ja kaupungin yhteistyö kehittyy	Järjestetään yhteisiä suunnittelu- ja keskustelutilaisuuksia 2 krt/v	Toteutuneet tilaisuudet
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja seuranta	Valtakunnallinen kouluterveyskysely Sote-palveluiden raportointi vuosittain Järjestetään koulutusta kaupungin työntekijöille ja yhteistyökumppaneille lasten hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen	Toteutuneet raportoinnit Toteutuneet raportoinnit Järjestetyt koulutukset Osallistuneet toimijat

Tavoitteet; nuoret	Keinot	Mittarit
<p>Nuoret osallistuvat omien koulupäiviensä suunnitteluun esim. tilat, toiminta, opetusjärjestelyt, tukitoimet</p>	<p>Oppilaskuntatoiminta</p>	<p>Oppilaskunnan toimintakertomus</p>
<p>Nuoret osallistuvat kaupungin asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon</p>	<p>Nuorisovaltuusto</p> <p>Osallistava budjetointi</p> <p>Ideat ilmoille-kampanjat</p>	<p>Nuorisovaltuuston toimintakertomus, tehdyt aloitteet ja lausunnot</p> <p>Lautakuntien kokouksiin osallistuminen</p> <p>Toteutuneet budjetointipäätökset</p> <p>Toteutuneet kampanjat</p>
<p>Nuorten harrastustoiminnan järjestäjien ja kaupungin yhteistyö kehittyä</p>	<p>Järjestetään yhteisiä suunnittelu- ja keskustelutilaisuuksia 2 krt/v</p>	<p>Toteutuneet tilaisuudet</p>
<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja seuranta</p>	<p>Valtakunnallinen kouluterveyskysely</p> <p>Sote-palveluiden raportointi vuosittain</p> <p>Järjestetään koulutusta kaupungin työntekijöille ja yhteistyökumppaneille nuorten hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen</p>	<p>Toteutuneet raportoinnit</p> <p>Toteutuneet raportoinnit</p> <p>Järjestetyt koulutukset</p> <p>Osallistuneet toimijat</p>

Tavoitteet; aikuiset työkäiset	Keinot	Mittarit
Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet palveluiden järjestämiseen	Eri toimialojen asukasraadit asiavalmistelun tukena Nettikyselyt Asiakaspalautteet ja niihin reagointi Ideat ilmoille-kampanjat	Toteutuneet raadit Toteutuneet kyselyt Toteutuneet palautteet Toteutuneet kampanjat
Perheiden vaikutusmahdollisuudet perhepalveluiden järjestämiseen	Varhaiskasvatuksen asiakasraati	Toteutuneet kokoukset Tehdyt aloitteet
Aikuisten harrastustoiminnan järjestäjien ja kaupungin yhteistyö	Järjestetään yhteisiä suunnittelu- ja keskustelutilaisuuksia 2 krt/v	Toteutuneet tilaisuudet
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja seuranta	Valtakunnalliset seurantakartoitukset Järjestetään koulutusta kaupungin työntekijöille ja yhteistyökumppaneille aikuisten hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen	Hyvinvointikertomuksen mittarit Järjestetyt koulutukset Osallistuneet toimijat

Tavoitteet; ikääntyvä väestö	Keinot	Mittarit
Ikääntyvien asukkaiden vaikutusmahdollisuudet palveluiden järjestämiseen ja elinoloihin	<p>Vanhusneuvosto</p> <p>Eri toimialojen asukasraadit asiavalmistelun tukena</p> <p>Asiakaspalautteet ja niihin reagointi</p> <p>Osallistava budjetointi ja Ideat ilmoille-kampanjat</p>	<p>Vanhusneuvoston toimintakertomus, tehdyt aloitteet ja lausunnot</p> <p>Toteutuneet raadit</p> <p>Toteutuneet palautteet</p> <p>Toteutuneet kampanjat</p>
Kehitetään ja tarjotaan ikäjohtamisen ja osallisuuden koulutuksia yhteistyökumppaneille	Kansalaisopisto tarjoaa koulutuksia säännöllisesti	Toteutuneet koulutukset
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja seuranta	<p>Valtakunnalliset seurantakartoitukset</p> <p>Järjestetään koulutusta kaupungin työntekijöille ja yhteistyökumppaneille ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen</p>	<p>Hyvinvointikertomuksen mittarit</p> <p>Järjestetyt koulutukset</p> <p>Osallistuneet toimijat</p>
Haetaan hankerahoitusta kansalaistoiminnan kehittämiseen omaishoitajien osallisuuden tueksi	Valtion hankerahoitusten haku yhdessä omaishoitajien kanssa	Saadut hankerahoitukset